

"נקודה טובה" - מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

גיליון 45 - שנת תשפ"ה גיליון "כי תצא" - יג' אלול תשפ"ה, 6 לספטמבר, 2025

לע"נ אמו"ר ר' יוסף-חיים ב"ר יעקב רוט ז"ל

ב"ה

"נקודה טובה" לפרשת "כי תצא" - פה בארץ חמדת אבות

בשנת 1922 הוקלט לראשונה השיר **פה בארץ חמדת אבות**. השיר נוצר בעקבות פנייתו של חיים בוגרשוב - מנהל הגמנסיה העברית הרצליה בתל אביב למורים ישראל דושמן (מילים) וחנינא קרצ'בסקי (לחן, מעובד על פי "גלות מארש") בבקשה שייצרו שיר לכת עברי לתלמידים בעת טיוליהם בארץ ישראל. השניים נענו לבקשתו והשיר היה אהוד מאוד ביישוב העברי והפך לסמל ציוני מובהק (ויקיפדיה).

**פה בארץ חמדת אבות
תתגשמן כל התקוות,
פה נחיה ופה נצר,
חיי זהר חיי דרור,
פה תהא השכינה שורה,
פה תפרח גם שפת התורה.**

**נירו ניר, ניר, ניר,
שירו שיר, שיר, שיר,
גילו גיל, גיל, גיל,
כבר הנצו נצנים...**

"פה תהא השכינה שורה" - כיצד משכינים את השכינה בארץ ישראל!?

פרשתנו, פרשת 'כי-תבא' עוסקת במערכת היחסים שבין האדם לחברו תוך מתן דגש מיוחד לכבוד האדם ולרכושו. והנה רשימה חלקית של מצוות: מצוות השבת אבידה, חובת עזרה בפריקה וטעינה לחבר ה'תקוע' עם חמורו, מצוות בטיחות וזהירות (הסרת מכשולים ובניית מעקות), ועמידה בהתחייבויות בבחינת: "מוצא שפתיך תשמר ועשית..." (דברים כג, כד). זכויות העובד והחייב, דאגה לחלשים בחברה, מצווה להציל נרדף מיד רודפו, ושמירה על מידות ומשקלות מדוייקים כדי לא לרמות ולא לגזול את הלקוחות ועוד.

בתחום הממוני מדמה התורה את החנווני המרמה את לקוחותיו במשקל, לדיין העושה עוול **במשפט**, תוך שהיא משתמשת בביטויים של **משפט, צדק ועוול** ככתוב: "לא תעשו עול במשפט במדה במשקל ובמשורה (כלי למדידת נפח). מאזני צדק אבני צדק איפת צדק והין צדק יהיה לכם... (אבן, איפה והין - כלים למדידת משקל ונפח)..." (ויקרא יט, לה-לו). בכך הופכת התורה כל עסקה למעין משפט הנמסר לנאמנותו ולאחריותו האישית של כל יחיד, תוך אזהרה מפני ניצול לרעה של האימון הזה.

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

במצווה זו חותם הכתוב את **תורת המצוות החברתיות** שניתנה לבאי הארץ תוך שהיא מייחסת חשיבות רבה לנאמנות במשא ומתן ואומרת שיהודי העושה עוול במדידה, בשקילה ובספירה, הוא מתועב בעיני ה' עד כדי כך שהוקש "עונשן של מידות", ל"עונשן של עריות". ללמדך - **שהקדושה החברתית** ('מידות') חשובה לא פחות מן **הטהרה המינית** (עריות). ושתייהן גם יחד מהוות עקרונות יסוד לקיומה של החברה.

זאת ועוד. מערכת היחסים הכלכלית, מתקיימת לא רק בין האנשים הפרטיים אלא גם בין כל אדם לכלל ולחברה. ולכן, אם וכאשר מתברר לחנווני בדיעבד כי כלי המדידה שלו לא היו מדויקים וכי הוא בעצם גזל חלק מלקוחותיו ואינו יודע למי להחזיר (בעיקר כאשר ישנם לקוחות מזדמנים שאינם מקומיים ואינם מוכרים) - "יעשה בהן צרכי ציבור", ישיב את הכסף הנגזל לציבור - לתועלת הרבים (על פי רש"ר הירש, דברים כה).¹

בצד ההכרזה **"כי תועבת ה' אלהיך כל עשה אלה כל עשה עול"** (דברים כה, טז), מבטיחה התורה כי השמירה על הקדושה והטהרה הן תנאי ו"סגולה" לקיומנו כאן בארץ הקודש: **"למען יאריכו ימיך על האדמה אשר ה' אלהיך נתן לך"** (שם, טז).

מדברינו עולה כי השראת השכינה בארץ איננה רק סיסמה, או חזון פיוטי - לירי, אלא יעד אמיתי ומעשי. יעד שאותו עלינו לקיים וליצור בחיי היום יום על ידי קיומה של חברה ראויה.

החיים של קדושה חברתית, הם **חיי זהר חיי דור**. ובזכות יצירתם ומתוכם, **פה תהא השכינה שורה**.

ובזכות כל אלה, נזכה להתקיים כאן בארץ המובטחת בביטחון ובשלום.

נירו ניר, ניר, ניר,

שירו שיר, שיר, שיר,

גילו גיל, גיל, גיל,

בקר הנצו נצנים...

מרכת שבת life

מתכילה ליסועה

מה רוא

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה (במייל ו/או בווטסאפ), ניתן לפנות למייל: rothmoshe@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת? הפך בין חבריך.**

¹ כמובן שללקוחות המוכרים, יש להחזיר באופן ישיר.